

PODSUMOWANIE PRACY ZESPOŁU INTERDYSCYPLINARNEGO W OSTROWI MAZOWIECKIEJ W LATACH 2011 -2014

Informacje ogólne

1. Zespół Interdyscyplinarny na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie dla Miasta Ostrów Mazowiecka funkcjonuje na podstawie:
 - ustawy z dnia 29 lipca 2005 r., o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r., Nr 180. poz.1493 z późn. zm.),
 - ustawy z dnia 10 czerwca 2010 r., o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych ustaw (Dz. U. z dnia 10 czerwca 2010 r., Nr 125. poz. 842 z późn. zm.),
 - Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r., w sprawie procedury „Niebieskiej Karty oraz wzorów formularzy „Niebieskiej Karty”,
 - Uchwały Rady Miasta Ostrów Mazowiecka nr IV/17/2011 z dnia 31 stycznia 2011 r., w sprawie przyjęcia Miejskiego Programu o Przeciwdziałaniu Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w latach 2011 -2015,
 - Zarządzenia nr 8//2011 Burmistrza Miasta Ostrów Mazowiecka z dnia 22 lutego 2011 r., w sprawie powołania Zespołu Interdyscyplinarnego działającego na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz Ochrony Ofiar przemocy w rodzinie,
 - Zarządzenie nr 98/2011 z dnia 21 listopada 2011 r., zmieniające Zarządzenie nr 8/2011 Burmistrza Miasta Ostrów Mazowiecka dot. Składu Zespołu Interdyscyplinarnego.

2. Obowiązek utworzenia Zespołu Interdyscyplinarnego, jako zadania własnego gminy/miasta, wynika z Ustawy z dnia 10 czerwca 2010 r., o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw ((Dz. U. z dnia 10 czerwca 2010 r., Nr 125. poz. 842 z późn. zm.),

3. Zespół Interdyscyplinarny to grupa specjalistów z różnych instytucji, łączącą swoją wiedzę, umiejętności oraz możliwości wynikające z instytucji, którą reprezentują, podejmują współpracę i skoordynowane działania mające na celu niesienia pomocy osobom i rodzinom, które są dotknięte zjawiskiem przemocy w rodzinie na terenie miasta Ostrów Mazowiecka.

4. Zespół Interdyscyplinarny na rzecz przeciwdziałania w rodzinie dla Miasta Ostrów Mazowiecka został powołany Zarządzeniem Burmistrza Miasta Ostrów Mazowiecka z dnia 21 listopada 2011, nr 98/2011

5. W skład Zespołu wchodzi:
 - a/ Alicja Jerzak – Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Ostrowi Mazowieckiej,
 - b/ Justyna Biedrzycka – Komenda Powiatowa Policji

- c/ Edyta Kurowska – Komenda Powiatowa Policji,
- d/ Jerzy Tryniszewski – Starostwo Powiatowe
- e/ Adam Sadowski – Prokuratura Rejonowa
- f/ Małgorzata Leszczyńska – Szpital Powiatowy
- g/ Piotr Skowroński – Sąd Rejonowy
- h/ Danuta Umińska – TPD
- I/ Hanna Lebioda – Polski Czerwony Krzyż
- J/ Sebastian Szydlik – Organizacja pozarządowa
- k/ Radosław Borowy – Organizacja pozarządowa
- l/ Maria Marek – organizacja pozarządowa
- ł/ Lidia Runo – Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- m/ Dorota Pasztaleniec – Zespół Szkół Publicznych nr 2
- n/ Dorota Brzostek – Zespołu Szkół Publicznych nr 1,
- o/ Dorota Ambroziak – Gimnazjum Publiczne nr 1
- p/ Grażyna Kempisty – Gimnazjum nr 3
- r/ Dorota Zienczyk – Szkoła Podstawowa nr 1
- s/ Waldemar Pałys Szkoła Podstawowa nr 3

Członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego działają na podstawie wyżej wymienionej uchwały, Zarządzenia Burmistrza Miasta Ostrow Mazowiecka, porozumień zawartych między Burmistrzem Miasta, a podmiotami, których przedstawiciele wchodzi w skład Zespołu oraz regulaminu Działania Zespół Interdyscyplinarny w Ostrowi Mazowieckiej przyjętego przez członków Zespołu.

Obsługę organizacyjno – techniczną Zespołu Interdyscyplinarnego zapewnia Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Ostrowi Mazowieckiej.

Głównym celem Zespołu Interdyscyplinarnego jest zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie oraz stworzenie jednolitego, profesjonalnego systemu interwencji i wsparcia osób zagrożonych bądź uwikłanych w przemoc w rodzinie.

W celu rozwiązywania problemów związanych z występowaniem przemocy w rodzinie w indywidualnych przypadkach Zespół Interdyscyplinarny lub przewodniczący Zespołu Tworzy grupy robocze, których przez prowadzone są w zależności od zgłaszanych potrzeb lub wynikają problemów występujących w indywidualnych przypadkach. Członkami grup

roboczych mogą być członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego lub inni pracownicy wyżej wymienionych instytucji wskazane przez osoby podpisujące porozumienie.

W dniu 01.03.2011 roku dokonano wyboru Przewodniczącego Zespołu, którego kandydaturę zaproponowała Pani Kierownik Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej. Przewodniczącym została wybrana w głosowaniu jawnym, jednogłośnie Pani Dorota Pasztaleniec. Przewodnicząca została wybrana na czas 4 lat

W latach 2011 – 2014 do Zespołu Interdyscyplinarnego wpłynęło 176 Niebieskich kart A, z czego Funkcjonariusze Komendy Powiatowej Policji w Ostrowi Mazowieckiej założyli 163 Niebieskich Kart, 8 kart założyli pracownicy socjalni Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, 4 karty wpłynęły z Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz 1 karta założona przez Służbę Zdrowia.

W tym okresie powołano 176 grup roboczych, które spotykały się 449 razy. Grupy robocze Zespołu Interdyscyplinarnego sporządziły 147 „Niebieskich Kart cz. C” oraz 86 „Niebieskich Kart cz. D”

Zespół Interdyscyplinarny spotkał się 15 razy, na pierwszym spotkaniu powołano Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego oraz udzielono pełnomocnictwa Przewodniczącemu do powoływania grup roboczych.

Grupy robocze Zespołu Interdyscyplinarnego na w/w posiedzeniach przeprowadzały analizę sytuacji rodzinnych, mieszkaniowych, materialnych i zdrowotnych celem stworzenia indywidualnego planu pomocy dla rodziny (myśl „Niebieskiej Karty cz. C i D”). tworzenie przez Grupy Robocze plany pomocy obejmowały min.:

- cykliczne wizyty pracownika socjalnego w środowisku rodziny objętej procedura oraz wizyty przedstawiciela (dzielnicowego rejonowego) KPP w Ostrowi Mazowieckiej sprawdzające stan bezpieczeństwa osoby, co do której zaszło podejrzenie, że doświadcza przemocy,
- informowanie o warunkach i zasadach korzystania ze świadczeń pomocy społecznej – objęcie pomocą przez Ośrodek Pomocy Społecznej oraz oświatę.
- wskazanie na miejsce, możliwość oraz skierowania do uzyskania pomocy prawnej, psychologicznej, szeroko rozumianej w tym mediacyjnej na terenie miasta Ostrow Mazowiecka oraz poza granicami miasta.
- skierowanie, osoby co do której istnieje podejrzenie, że doświadcza przemocy do Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Wyszkanie.
- powiadamianie Sadu Rejonowego w Ostrowi Mazowieckiej, w tym Wydziału Rodzinnego i Nieletnich o sytuacji dzieci w rodzinie
- przekazywanie informacji o możliwościach prawnych dot. Zobowiązania osób, wobec których istnieją podejrzenia, że stosują przemoc w rodzinie, do podania się leczenia odwykowego,
- motywowanie do zaprzestania nadużycia alkoholu, zobowiązania do podjęcia leczenia i kierowanie wniosków do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych o podjęcia działań w zakresie leczenia,

- informowanie osób objętych procedurą, że znęcanie się psychiczne i fizyczne, jest przestępstwem i przedstawianie aspektów odpowiedzialności karnych,
- przekazywanie informacji o możliwości poddania się badaniu lekarskiemu – obdukcji lub możliwości uzyskania bezpłatnego zaświadczenia lekarskiego o ustaleniu przyczyn i rodzaju uszkodzeń ciała, związanych z użyciem przemocy w rodzinie – 17 kobiet skorzystało z bezpłatnych badań lekarskich,
- zwracanie uwagi na fakt zasadności i konieczności zapewnienia członkom rodziny – tym, w szczególności dzieciom – odpowiedniego, poprawnego funkcjonowania rodziny w społeczeństwie,
- złożenie zawiadomień przez Grupy robocze o popełnieniu przestępstwa oraz złożenie wniosku o zastosowanie odpowiednich środków zapobiegawczych,
- informowanie o zjawisku przemocy jego cyklach, przyczynach i skutkach,
- wskazywanie na różne formy pomocy socjalnej oraz wsparcie w jej uzyskiwaniu – powyższe dot. Pomocy w formie dodatku mieszkaniowego, energetycznego, złożenia wniosku o skierowanie do zawarcia umowy najmu lokalu z zasobów miasta, uzyskania orzeczenia o niepełnosprawności, a także informowanie o obowiązujących przepisach itp.

Z przebiegu spotkań Grup roboczych wynika, że Interdyscyplinarność ma wiele zalet: pełny przepływ informacji między członkami Zespołu, możliwość podjęcia działań zaplanowanych i skoordynowanych, nie powielających się i wykluczających wzajemnie. W trakcie spotkań członkowie Grup roboczych mają możliwość zapoznać się ze sposobem realizacji procedury Niebieskiej Karty przez poszczególne instytucje. Dbając o edukację w zakresie przemocy w Ośrodku Pomocy Społecznej w Ostrowi Mazowieckiej zorganizowane były cykliczne szkolenia dla pracowników socjalnych oraz członków grup roboczych Zespołu Interdyscyplinarnego z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Zespół Interdyscyplinarny i Grupy robocze Zespołu w swojej pracy spotykały się z problemami przemocy w rodzinie, które to często są przyczyną lub skutkiem innych, złożonych trudności jakich doświadcza rodzina. Skala tych problemów wymaga interdyscyplinarnego podejścia i zaangażowania każdego z członków Zespołu/ Grup roboczych. Współpraca zespołowa sprzyjała koordynacji działań na rzecz danej rodziny. Zapobiegała powielaniu tych działań, poprzez wiedzę na temat rodziny, wykorzystując potencjał członków różnych grup roboczych do opracowania możliwie najlepszej strategii działań. Dzięki współpracy specjalistów z różnych dziedzin możliwe było uzupełnianie wiedzy na temat możliwości działania danej instytucji. Wybór strategii rozwiązywania danego problemu był kompleksowy. Dzięki porozumieniu specjalistów, komunikacja między służbami często nabierała mniej oficjalnego charakteru, co powodowało skarceniu się drogi przekazywania informacji i ustaleniu zakresu pomocy realizowanej we współpracy między służbami. Wspólne ustalanie rozwiązań obarcza pojedyncze osoby, jest źródłem większej ilości pomysłów na strategię działania. Aby idea pracy interdyscyplinarnej mogła mieć miejsce konieczne jest zaangażowanie wszystkich osób wchodzących w skład zespołu, mających jednocześnie poparcie swoich instytucji dla podejścia interdyscyplinarnego. Członkowie Grup roboczych tj. dzielnicowi Komendy Powiatowej Policji w Ostrowi Mazowieckiej, pracownicy socjalni Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ostrowi Mazowieckiej, Przedstawiciel Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, a także niezwykle ważni we współpracy z rodzinami posiadającymi dziećmi – pedagodzy i psychologowie szkolni oraz kuratorzy zawodowi i społeczni sprawujący dozór/nadzór nad osobami/rodzinami objętymi procedurą w swojej pracy na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, spotykają się z

takimi zjawiskami jak: ubóstwo, niepełnosprawność, długotrwała choroba w tym choroby psychiczne, bezrobocie, uzależnienia od alkoholu i innych środków odurzających, brak odpowiednich kompetencji rodzicielskich, niedostateczna wiedza na temat rozwoju dziecka i odpowiedniego zaspokajania jego potrzeb oraz kierowanie się nieprawidłowymi wzorcami społecznymi. Należy podkreślić to, iż problematyka ta nie jest statyczna. Wciąż pojawiają się nowe zjawiska, z którymi jeszcze kilka lat temu instytucje, które wchodziły w skład zespołu nie miały do czynienia. Grupy robocze zaobserwowały, iż w rodzinach objętych procedurą „Niebieskiej Karty” pojawiają się problemy związane m.in. z uzależnieniem od Internetu i środków masowego przekazu, które często stają się „wyzwalaczami” przemocy w szerokim tego słowa znaczeniu. Biorąc pod uwagę powyższe, w pracy Zespołu/Grup roboczych z rodzinami w których występuje zjawisko przemocy, niezbędne jest podnoszenie swoich kwalifikacji zawodowych, ciągły rozwój. Jest to niezbędna część pracy Zespołu/grupy roboczej, gdyż bez tego będziemy w stanie skutecznie i profesjonalnie zapobiegać i przeciwdziałać przemocy.

W wielu rodzinach objętych procedurą „Niebieskiej Karty” występuje problem uzależnienia od alkoholu – najczęściej osób wobec których podejrzewano, że stosuje przemoc w rodzinie. Praca z w/w osobami jest niezwykle trudna, z uwagi na to, że odmawiają współpracy z Grupą roboczą. Nie przejawiają także inicjatywy do podjęcia leczenia lub podejmują je – jednak bezskutecznie. Należy zauważyć, że w rodzinach w których jest osoba uzależniona od alkoholu, występuje równoległy problem współuzależnienia pozostałych członków rodziny, a w konsekwencji powstawaniu syndromu DDA (Dorosłe Dzieci Alkoholików), który jest utrwaleniem schematów funkcjonowania psychospołecznego – powstałego w dzieciństwie w rodzinie alkoholowej. Powyższe obowiązuje grupy robocze do równomiernej pracy z samymi osobami uzależnionymi od alkoholu jak i członkami ich rodzin.

Głównymi trudnościami jakie powstawały w pracach Grup roboczych to opór środowiska lub osób, które wymagały pomocy, brak współpracy osób dotkniętych przemocą w rodzinie, brak wiary w faktyczną poprawę sytuacji życiowej. Osoby te niechętnie korzystają ze wsparcia specjalistów motywując tym, że praca zawodowa nie pozwala im na wygospodarowanie czasu na wizyty u specjalistów, natomiast są zadowolone z cyklicznych wizyt dzielnicowego oraz pracownika socjalnego. Osoby zaś stosujące przemoc w rodzinie zazwyczaj zaprzeczają, że dochodzi przemocy, twierdzą, że są to nieliczne incydenty, niechętnie korzystają ze wsparcia specjalistów. Również trudnością, jakie napotykały Grupy robocze w trakcie realizacji nałożonych na nie zadań i obowiązków, jest pogodzenie obowiązków służbowych z pracą w grupach roboczych i w związku z tym ograniczeń czasowych. Dla przypomnienia w 2014 roku odbyło się 168 posiedzeń grup roboczych.

Efekty działań Zespołu Interdyscyplinarnego:

- skuteczne reagowanie na przemoc w rodzinie,
- zdobycie wiedzy przez osoby doświadczające przemocy w możliwościach korzystania z różnego rodzaju form pomocy, na temat skutków przemocy, jej przebiegu oraz konsekwencjach wynikających z niereagowania na przemoc,
- Poznanie przez osobę doświadczającą przemocy swoich mocnych i słabych stron,
- skuteczność prac grup roboczych 95,6% zamknięcie procedur, które nie wymagały ponownych działań.

Pomimo wyżej wymienionych efektów pracy Zespołu Interdyscyplinarnego należy podkreślić, że praca zarówno z osobami doświadczającymi przemocy w rodzinie jak i osobami stosującymi przemoc jest procesem ciągłym i długotrwałym. Członkowie Grup Roboczych kładą na ich zaznajomienie osób z ich prawami, np., możliwością złożenia zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa znęcania się psychicznego i fizycznego, wystąpienia o eksmisję osoby stosującej przemoc, wyegzekwowanie od partnera alimentów na rzecz dzieci, ustalenia przez sąd kontaktów z dziećmi itd., a także zwracają

uwagę na konieczność wywiązywania się osób z ich obowiązków wynikających z pełnienia danej roli w rodzinie tj. rodzica, męża, żony.

Reasumując funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego w Ostrowi Mazowieckiej wobec osób doświadczających przemocy jak i jej sprawców, ma na celu nie tylko wyeliminowanie negatywnych zjawisk związanych z wszelkimi aspektami przemocy. W codziennej działalności członków Grup Roboczych chodzi również o wypracowanie takich metod współpracy, które nie dopuszczą do stygmatyzacji osób doświadczonych przemocą w rodzinie. Takie podejście powinno pozwolić im, po ustaniu przemocy w rodzinie i realizowaniu indywidualnego planu pomocy, na optymalne funkcjonowanie w środowisku.